

plaats, ver van elk menschelijk leven, had de man zich bij een nest verstopt en toen hij even voor den dag moest komen om iets aan zijn toestel te veranderen, schoot de woedende vogel herhaaldelijk op hem aan, zoo erg, dat hij een paar bloedende wondjes aan het achterhoofd en een paar vinnige krabben over zijn hand opliep.

Ook van andere zijde is me beweerd, dat de velduil zóó ruw op een mensch kan neerschieten, dat men het idee krijgt een flinke oorvijg te ontvangen. Maar het vele nut van dezen vogel in aanmerking nemende, kan men hem die kleine ongemanierdheid gerust vergeven.

Haarlem.

J. DRIJVER.

DE SMARAGDHAGEDIS.

(*Lacerta viridis* L.)

(Zie „De Levende Natuur”, Jaargang XVIII, No. 20.)

even hagedissen waren in November 1913 den winterslaap ingegaan, verscholen in de rots in onzen tuin, die in December met sparretakken losjes werd gedekt.

Den 29 Maart 1914, een prachtige lentedag, vertoonden zich twee hagedissen en wel juist degene, die zich het meest aan ons gewend hadden. De eene Fafner genoemd, scheen niets vergeten. Hij liet zich dadelijk opnemen en nam een paar meelwormen uit de hand aan, echter zonder groote eellust.

De andere was aanvankelijk erg schuw.

Den 31sten Maart verschenen nog 4 hagedissen, die alle in den beginne erg schuw waren en slechts van uit de verte toegeworpen meelwormen wilden aannemen. Op 5 April verscheen ook de zevende hagedis, zoodat het geheele gezelschap dat den winterslaap was ingegaan, weer compleet was. Alle zagen er zeer bemodderd uit, doch al spoedig, tusschen 15 en 20 April, had de eerste vervelling plaats. Vermelding verdient, dat bij geen enkel exemplaar eenige vermagering als gevolg van den winterslaap viel te constateeren, alle zagen er even welgedaan uit als in den herfst van 1913. Na de eerste vervelling kwam het bruiloftspakje voor den dag en begonnen de hofmakerij en de vechtpartijen tusschen de mannetjes onderling. Wij konden daardoor met zekerheid geslachten onderkennen en nu bleek: 1o. dat niet alle mannetjes een blauwe keel hadden, maar slechts 2 van de 4; 2o. dat van de 3 wijfjes, één een blauwe keel had, die in felheid van kleur zelfs die der mannetjes overtrof. Niettegenstaande de opgewondenheid, waarin de paringsdrift de dieren bracht, keerde toch de vertrouwelikheden tot ons zeer spoedig terug. Bij het eene individu iets spoediger dan bij het andere, doch zonder dat het geslacht daarop invloed scheen te oefenen. Het komt ons dus voor, dat bij de hagedissen van een goed geheugen kan gesproken worden, dat bij het eene individu beter ontwikkeld is dan bij het andere. Fafner, die zich ook in andere opzichten de slimste toonde, bleek niets vergeten te hebben en was dadelijk na den winterslaap weer even mak als voorheen.

Al spoedig viel er bepaalde voorkeur waar te nemen van paartjes voor elkander en met niet te miskennen trouw en teederheid was vooral een paartje onafscheidelijk waartusschen zelfs geen voedseljalousie heerschte. Zooals verloofde menschen arm in arm uit wandelen gaan, hebben ook hagedissen een wijze om van hunne aanstaande echtvereeniging kennis te geven. Het mannetje neemt namelijk den staart van het wijfje in zijn bek en laat zich zoo overal door haar meeslepen. Dat bij plotselinge heftige bewegingen de staart der ega groot

gevaar loopt af te breken, spreekt vanzelf, toch kwamen verminkingen ditmaal niet voor.

Den 19den April vonden wij een der wijfjes dood in een zinkput liggen, waarin weliswaar geen water stond, doch die toch koud en vochtig was, zoodat het dier vermoedelijk door de kilheid gestorven is. Wij besloten nu den veestapel wat aan te vullen en dus koocht ik den volgende dag 3 wijfjes en een mannetje, het laatste met een gevorkten staart. Wederom was dadelijk waar te nemen, dat de dieren het herkrijgen van hun vrijheid gevoelden en er van genoten. Eerst lagen ze doodstil op de rots in de zon, doch daarna begon een rennen door den geheelen tuin, waarbij nu en dan snel op elkaar volgende sprongen werden uitgevoerd alsof de dieren dansten.

Na een paar dagen bleek dat 3 der nieuwelingen een composthoop achter in den tuin als vaste verblijfplaats hadden uitgekozen, slechts één wijfje had de rots tot woning geschikt gevonden. Nu was het opvallend, dat dit wijfje, dat dagelijks de oudgasten uit de hand zag eten, reeds na een paar dagen hun voorbeeld volgde, terwijl de familie op den composthoop erg schuw bleef en eerst na weken lang geduldig lokken een der dieren zich liet verleiden een meelworm uit de hand te nemen. Van eenige paringslust was bij de nieuwgekochte dieren niets te bespeuren.

Reeds in het midden van Mei vertoonden de beide van het vorige jaar overgebleven wijfjes duidelijke teekenen van zwangerschap; wij hebben echter noch het eierenleggen, noch het eventueel uitkomen der jongen kunnen waarnemen.

Den 25sten Mei vertrokken wij naar het buitenland met het doel niet langer dan een drietal weken weg te blijven, maar het noodlot wilde anders; aan schrijver dezès overkwam een ernstig ongeluk en eerst na 9 weken zagen wij ons huis en tuin weder. De tuin was totaal verwilderd. De schuttingen zoo dicht begroeid, dat het den hagedissen niet moeilijk moest vallen in buurmans tuin te komen, hetgeen dan ook het geval bleek te zijn. In de eerste dagen van Augustus zagen wij er nu en dan nog een zestal, waarvan vier oude vrienden, die even mak en vertrouwelijk waren als voorheen. Daarna scheen de hitte hun te kras te worden in onzen tuin en gaven ze de voorkeur aan buurmans tuin, waar ook een rots is, die niet zoo fel door de zon beschenen wordt als de onze. Uit al hunne gedragingen in den heeten en drogen tijd, die nu volgde, leiden wij af, dat *Lacerta viridis* niet zulk een zonnedier is als haar verwanten *agilis* en *muralis*. Gaarne vertoeven ze op licht beschaduwde plaatsen, klimmen in heesters en jagen tusschen het gebladerte op insecten. Vooral twee manshooft bremstruiken werden daartoe uitverkoren. Elk diende in de morgenuren tot verblijfplaats voor één hagedis, steeds dezelfde. Kwamen wij nu in de nabijheid, dan balancerden de diertjes zoo ver mogelijk naar ons toe over de dunne, buigende twijgjes en bedelden om meelwormen. Uitstekend wisten ze, ook bij het inslikken van hun buit, het evenwicht te bewaren door zich met wijd uitgespreide pooten zoo breed mogelijk te maken met een aantal dunne bremtakjes als steunpunten.

Een aardig voorbeeld zagen wij ook van hun nieuwsgierigheid. Onze roodstaart-papagaai was in haar kooi op het tuinpad gezet. Dadelijk kwam een hagedis aanloopen, die zich eerst spiegelde in den koperen rand van de kooi, het kopje koket heen en weer draaiende. Intusschen kwam de papagaai zoo dicht mogelijk bij den hagedis en bekeek dien met groote aandacht, daarop haar gevoelens uitdrukking gevend door met grooten nadruk »koek« te zeggen. Dadelijk keek de hagedis op en hief zich zelfs met de voorpootjes van den grond op om het wonderlijke dier goed te kunnen zien. Toen nu de hagedis een meelworm kreeg, werd de papagaai blijkbaar jaloersch en begon te schreeuwen, waarop de hagedis het hazenpad koos.

Ten slotte is ons slechts één hagedis getrouw gebleven en wel het nieuwgekochte wijfje, dat van den beginne de rots als verblijfplaats had verkoren. Dit exemplaar is begin November goed doorvoed den winterslaap ingegaan. Waar de andere gebleven zijn weten wij niet, misschien zitten ze in buurmans rots er zullen we er in het voorjaar weer terug zien komen.

Rotterdam.

D. L. UYTENBOOGAART.